

Family

SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL

Сімейна медицина

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ

medicine

EUROPEAN PRACTICES

№3 (113)
'2025

ISSN 2786-7218 (Online)

ISSN 2786-720X (Print)

**ВИКЛИКИ ТА ПРОГАЛИНИ
В РОБОТІ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ
У ЛІКУВАННІ ОЖИРІННЯ** 14

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА
МОДЕЛЬ ПРОФІЛАКТИКИ
ХРОНІЧНОГО БОЛЮ, ПОВ'ЯЗАНОГО
З БОЙОВОЮ ТРАВМОЮ** 34

**РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ
ТА АСОЦІЙОВАНІ ПАТОЛОГІЇ ОРГАНІВ
ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ** 80

**ПОРУШЕННЯ ВНУТРІШНЬОШЛУНОЧКОВОЇ
ПРОВІДНОСТІ: КЛІНІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ
І ПРОГНОЗ** 128

**АДАПТАЦІЯ ТА ВАЛІДИЗАЦІЯ
УКРАЇНОМОВНОЇ ВЕРСІЇ ШКАЛИ
ПРИХИЛЬНОСТІ ДО ЛІКУВАННЯ
MORISKY MEDICATION ADHERENCE
SCALE-8 (MMAS-8) У ПАЦІЄНТІВ
ІЗ HBV- ТА HCV-ІНФЕКЦІЮ** 144

**ХРОНІЧНИЙ ЛАЙМ-БОРЕЛІОЗ.
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК** 160

TABLE OF CONTENTS №3 (113) / 2025

TOPICAL ISSUES

Development and implementation of continuing medical education course curriculum in mental health care for primary care doctors in Ukraine based on doctors' needs, mhGAP program and international experience in cooperation with American and EURACT colleagues

V. I. Tkachenko8

Challenges and gaps in the work of family physicians in the treatment of obesity: an analysis of needs and opportunities for improvement

D. O. Lahoda, V. I. Velychko14

Expert consensus on improving clinical approaches to managing liver diseases in patients with comorbidities

Igor M. Skrypnyk, Erkin I. Musabaev, Alexander V. Nersesov, Olena M. Baka, Olga A. Golubovska, Lola T. Daminova, Mamraim N. Dzhumabaev, Amangul K. Duisenova, Mirvasit M. Karimov, Nargiza M. Nurillaeva, Pati Gabunia, Aigul M. Raissova, Liubov K. Sokolova, Oleksandra Yu. Filippova, Barno H. Shagzatova21

HEALTHCARE AND SOCIAL SECURITY

Competencies of general practitioners – family doctors in providing comprehensive oncological medical care to the population at the primary level

G. O. Slabkiy, O. S. Shcherbinska, Yu. M. Shen, V. P. Markovych28

Functional and organizational model of prevention of chronic pain associated with combat trauma

A. M. Strokan34

The state of occupational health in Ukraine population in peacetime and wartime

A. M. Nagorna, N. V. Medvedovska, A. V. Basanets, I. V. Stovban46

FOR PRACTICING PHYSICIANS

The efficacy of citicoline combined with ginkgo biloba in patients with moderate cognitive impairment: results of a comparative study with monotherapy

L. A. Mishchenko, I. L. Revenko, O. O. Matova, M. P. Mospan52

Effect of treatment with sodium-dependent glucose cotransporter type 2 inhibitors on the levels of oxidized low-density lipoproteins, interleukin 17A, and lipoprotein (a) in the blood of diabetic patients who have recovered from COVID-19

A. M. Sokolova, V. M. Pushkarev, L. K. Sokolova, V. V. Pushkarev, M. D. Tronko61

Assessment of adherence to a healthy lifestyle among students of medical higher institutions, interns and practical doctors

I. G. Paliy, K. V. Ksenchyna, D. V. Palii, T. V. Shmyhelska67

LECTURES AND REVIEWS

Rheumatoid arthritis and associated pathologies of the respiratory system (Literature review)

A. P. Stakhova, O. M. Karmazina, Y. O. Karmazin80

The role of genetic factors in pathogenesis of acute rheumatic fever and rheumatic heart disease (Review of the literature)

K. I. Safarova87

Clinical signs of community-acquired pneumonia in patients with coronavirus disease (COVID-19): literature review

T. K. Sahaidak, N. O. Skorokhodova, O. S. Komissarova92

INTERNAL DISEASES

Prevalence of chronic kidney disease in patients with metabolic syndrome in Ukraine

N. M. Zherdova, I. M. Todurov, O. I. Plegutsa, O. A. Stepura, V. O. Kyryk100

Optimization of the diagnostics of the health status in men and women with metabolic syndrome in modern conditions

O. Y. Mykhaylenko, O. T. Yelizarova, O. P. Rudnytska, T. I. Bilyk106

Effect of liraglutide and dapagliflozin on cardiovascular risk in metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease patients

V. V. Cherniavskiy, A. I. Akimov, L. O. Onyshchuk, V. V. Tishchenko114

Possibilities to improve results of management for patients with arterial hypertension and obesity in primary care

O. V. Monchenko, V. S. Yeremenko, O. V. Protsiuk, O. Y. Goncharuk, L. V. Khimion, N. H. Goida120

CARDIOLOGY

Intraventricular conduction disorders: clinical significance and prognosis

H. P. Verezhnikova, V. O. Kuts, N. O. Lifantieva, L. O. Tkachenko128

PULMONOLOGY

Ventilator-associated pneumonia in wounded military personnel during combat operations

M. M. Seliuk, S. A. Bychkova, S. S. Taranukhin, V. I. Bulda, M. M. Kozachok, O. V. Seliuk137

GASTROENTEROLOGY

Adaptation and validation of the Ukrainian version of the Morisky Medication Adherence Scale-8 (MMAS-8) in patients with HBV and HCV infection

I. G. Paliy, D. V. Palii, O. O. Ksenchyn, O. O. Voinalovych, T. V. Vzhetsion, P. Morisky144

ORTHOPAEDICS AND TRAUMATOLOGY

Non-acidic NSAIDs in the treatment of post-traumatic persistent synovitis of the knee joint: safety and efficacy

O. A. Burianov, L. V. Khimion, T. M. Omelchenko, O. A. Turchin150

CLINICAL CASES

Chronic Lyme Disease. Clinical case

V. M. Zhdan, H. V. Volchenko, M. Yu. Babanina, M. V. Tkachenko, Ye. M. Kitura, I. V. Ivanytskyi160

Clinical case of Pancoast tumor late diagnosis

A. V. Rohozhyn, I. M. Asoyan, T. A. Veliieva, L. I. Skoryk, L. V. Zavgorodnia165

АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

Development and implementation of continuing medical education course curriculum in mental health care for primary care doctors in Ukraine based on doctors' needs, mhGAP program and international experience in cooperation with American and EURACT colleagues V. I. Tkachenko.....	8
Виклики та прогалини в роботі сімейних лікарів у лікуванні ожиріння: аналіз потреб і можливостей вдосконалення Д. О. Лагода, В. І. Велвичко.....	14
Expert consensus on improving clinical approaches to managing liver diseases in patients with comorbidities Igor M. Skrupnyk, Erkin I. Musabaev, Alexander V. Nersesov, Olena M. Baka, Olga A. Golubovska, Lola T. Daminova, Mamraim N. Dzhumabaev, Amangul K. Duisenova, Mirvasit M. Karimov, Nargiza M. Nurillaeva, Pati Gabunia, Aigul M. Raissova, Liubov K. Sokolova, Oleksandra Yu. Filippova, Barno H. Shagazatova.....	21

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Компетенції лікарів загальної практики – сімейних лікарів щодо надання комплексної онкологічної медичної допомоги населенню на первинному рівні Г. О. Слабкий, О. С. Щербінська, Ю. М. Шень, В. П. Маркович.....	28
Функціонально-організаційна модель профілактики хронічного болю, пов'язаного з бойовою травмою А. М. Строкань.....	34
Стан професійного здоров'я населення в Україні в мирний і воєнний час А. М. Нагорна, Н. В. Медведовська, А. В. Басанець, І. В. Стовбан.....	46

НА ДОПОМОГУ ЛІКАРЮ-ПРАКТИКУ

Ефективність комбінації цитиколіну з гінкго білоба у пацієнтів із помірними когнітивними порушеннями: результати порівняльного дослідження з монотерапією Л. А. Міщенко, І. Л. Ревенько, О. О. Матова, М. П. Моспан.....	52
Вплив лікування інгібіторами натрійзалежного котранспортера глюкози 2-го типу на рівні окиснених ліпопротеїнів низької щільності, інтерлейкіну-17А та ліпопротеїну (а) у крові хворих на цукровий діабет, які перехворіли на COVID-19 А. М. Соколова, В. М. Пушкар'єв, Л. К. Соколова, В. В. Пушкар'єв, М. Д. Тронько.....	61
Оцінювання прихильності до здорового способу життя серед студентів медичних закладів вищої освіти, лікарів-інтернів і лікарів-практиків І. Г. Палій, К. В. Ксенчина, Д. В. Палій, Т. В. Шмигельська.....	67

ЛЕКЦІЇ ТА ОГЛЯДИ

Ревматоїдний артрит та асоційовані патології органів дихальної системи (Огляд літератури) А. П. Стахова, О. М. Кармазіна, Я. О. Кармазін.....	80
The role of genetic factors in pathogenesis of acute rheumatic fever and rheumatic heart disease (Review of the literature) K. I. Safarova.....	87

Клінічні прояви негоспітальної пневмонії у пацієнтів із коронавірусною хворобою (COVID-19): огляд літератури

Т. К. Сагайдак, Н. О. Скороходова, О. С. Комісарова.....92

ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

Поширеність хронічної хвороби нирок у пацієнтів із метаболічним синдромом в Україні Н. М. Жердьова, І. М. Тодуров, О. І. Плегунца, О. А. Степура, В. О. Кирик.....	100
Оптимізація діагностики стану здоров'я жінок і чоловіків на тлі метаболічного синдрому в реаліях сьогодення О. Ю. Михайленко, О. Т. Єлізарова, О. П. Рудницька, Т. І. Білик.....	106
Effect of liraglutide and dapagliflozin on cardiovascular risk in metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease patients V. V. Cherniavskiy, A. I. Akimov, L. O. Onyshchuk, V. V. Tishchenko.....	114
Можливості покращення результатів лікування пацієнтів з артеріальною гіпертензією та ожирінням на рівні первинної медичної допомоги О. В. Монченко, В. С. Єременко, О. В. Процюк, О. Ю. Гончарук, Л. В. Хімюн, Н. Г. Гойда.....	120

КАРДІОЛОГІЯ

Порушення внутрішньослуночкової провідності: клінічне значення і прогноз Г. П. Вережнікова, В. О. Куць, Н. О. Ліфантьєва, Л. О. Ткаченко.....	128
---	-----

ПУЛЬМОНОЛОГІЯ

Вентилятор-асоційована пневмонія у поранених військовослужбовців у період бойових дій М. М. Селюк, С. А. Бичкова, С. С. Таранухін, В. І. Бульдя, М. М. Козачок, О. В. Селюк.....	137
--	-----

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ

Адаптація та валідація україномовної версії шкали прихильності до лікування Morisky Medication Adherence Scale-8 (MMAS-8) у пацієнтів із HBV- та HCV-інфекцією І. Г. Палій, Д. В. Палій, О. О. Ксенчин, О. О. Войналович, Т. В. Вжедон, Ф. Моріскі.....	144
---	-----

ОРТОПЕДІЯ ТА ТРАВМАТОЛОГІЯ

Некислотні НПЗП у лікуванні післятравматичного персистуючого синовіту колінного суглоба: безпека та ефективність О. А. Бур'янов, Л. В. Хімюн, Т. М. Омельченко, О. А. Турчин.....	150
---	-----

КЛІНІЧНІ ВИПАДКИ

Хронічний Лайм-бореліоз. Клінічний випадок В. М. Ждан, Г. В. Волченко, М. Ю. Бабаніна, М. В. Ткаченко, Є. М. Кігура, І. В. Іваницький.....	160
Клінічний випадок пізньої діагностики пухлини Панкоста А. В. Рогожин, І. М. Асоян, Т. А. Велієва, Л. І. Скорих, Л. В. Завгородня.....	165